

MEELDETULETUSEKS KUIDAS VÕTTA, SÄILITADA JA SAATA SIGADE AAFRIKA KATKU (SAK) PROOVE

Proovid laboratoorsete uuringute läbiviimiseks võtab kas veterinaarjärelevalveametnik või Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA, endine Veterinaar- ja Toiduamet) poolt volitatud isik. Proovivõtja tagab proovide nõuetekohase pakkimise ja transpordi PTA esindusse või Veterinaar- ja Toidulaboratooriumisse (VTL) ning kaaskirja nõuetekohase täitmise.

Kütitud metssealt tuleb võtta vereproov punase korgiga seerumkatsutis (ilma lisandita). Proovi kogus peab olema vähemal 3 ml.

Surnuna leitud metssigadelt tuleb uurimiseks võtta organmaterjal - põrn, neer, tonsillid (ehk kurgumandlid) ja lümfisõlmed. Suure looma puhul võib tuua pool neeru ja 1/3 põrna. Kui korjus on lagunened või nimetatud organid puuduvad, siis võetakse uuringuks reieluu, millest laboratoorselt uuritakse luuüdi.

Proovide pakkimine ja märgistus: proovid tuleb pakkida lekkekindlalt kasutades mitut kilekotti. Eriti oluline on, et väline pakkematerjal on saastumata ning puhas. Iga pakend tuleb märgistada loetavalt. Iga looma proovid tuleb pakkida eraldi kilekottidesse.

Proovide PTA esindusse või laborisse saatmine ja säilitamine: proovid tuleb tuua või saata PTA esindusse või laboratooriumisse lühima võimaliku aja jooksul. Kui kohene transport ei ole võimalik, siis võib proove säilitada järgmiselt:

- Vereproove +4...+6 °C juures. VEREPROOVE MITTE KÜLMUTADA!
- Organ- ning reieluu proove +4...+6 °C juures või külmutatakse -20 °C juures.

Kaaskiri ja laboratooriumi teavitamine: prooviga koos peab olema korrektselt täidetud ja piisavat infot sisaldav kaaskiri. Kaaskirja leiab VTL kodulehelt tellimuste vormid alt (metssigade uuringuteks).

Metssigade proovid saab tuua PTA esindustesse E-R 8.00 – 16.00, esinduste kontaktid on leitavad <https://pta.agri.ee/ametist-uudised-ja-kontaktid/kontakt/esinduste-uldkontaktid>

PTA esindustest saadetakse proovid esimesel võimalusel VTL Tartu laborisse. Palume arvestada sellega, et kui proov jõuab PTA esindusse pärastlõunasel ajal, võib proov jõuda laborisse kas sama päeva õhtul või järgmisel päeval olenevalt esinduse asukohast ja saatmise võimalustest.

ANALÜÜSIDE TEOSTAMINE: kõik SAK analüüsid viiakse läbi VTL Tartu laboratooriumis (aadress: Fr. R. Kreutzwaldi 30, 51 006 Tartu).

- Kütitud metssigade proovid, mis jõuavad VTL Tartu laborisse tööpäeva hommikul enne kella 10 uuritakse (PCR ja ELISA) üldjuhul samal tööpäeval. Hiljem laekunud proovid uuritakse järgmisel tööpäeval.
- Kui analüüsitulemus ELISA testiga on kahtlane või positiivne teostatakse alati kinnitav analüüs IPT testiga, mis teostatakse järgmisel tööpäeval.
- Kui vajalik on analüüsi(de) kordamine (nt proovi halva kvaliteedi tõttu), siis võib uuringuaeg olla tavapärasest pikem. Proovi saatja saab selle kohta teate.
- Informatsioon uuringu tulemuse kohta saadetakse jahimehele kas ametlikult vormistatud uurimisteate või teatena uuringu teostamise päeval. Puuduv või puudulik e-maili aadress ja telefoninumber kaaskirjal võivad pikendada tulemuste saatmist.

Täiendav info ja kontaktid Veterinaar- ja Toidulaboratooriumis on leitavad <https://www.vetlab.ee/et>